

SEEEDS

Supporting Engagement in European Elections
and Democratic Societies

ELECTION-WATCH.EU

DEMOCRACY
REPORTING
INTERNATIONAL

Co-funded by
the European Union

Programový dokument

Posilnenie integrity volieb do Európskeho parlamentu 2024

August 2023

ZHRNUTIE

Tento programový dokument¹ chce prispieť k integrite volieb do Európskeho parlamentu v roku 2024:

- **Zdôrazňovaním rizík a príležitostí** v politických kampaniach a volebných procesoch vrátane úmyselného zasahovania, **dezinformácií** a výziev súvisiacich so zmenšovaním občianskeho priestoru;
- Poukázaním na oblasti, v ktorých je potrebné posilniť **rovnosť, začleňovanie, transparentnosť a zodpovednosť**;
- Poskytovaním **odporúčaní na zlepšenie integrity a bezpečnosti**.

Tento programový dokument odporúča Európskej únii (EÚ) a členským štátom EÚ:

- Povzbudiť členské štáty, aby **sa zapojili do komplexných európskych volebných reforiem**;
- **Posilňovať slobodné médiá a chrániť novinárov** pred hrozbami a zastrašovaním;
- **Ochraňovať občiansky priestor a posilňovať zapojenie občianskej spoločnosti do volieb**;
- Zlepšiť **začleňovanie mladých ľudí, žien, osôb so zdravotným postihnutím a mobilných občanov EÚ**;
- **Posilňovať orgány dohľadu** pre dôsledné uplatňovanie pravidiel politickej reklamy a financovania;
- **Zlepšiť boj proti dezinformáciám** a povedomie o informačných zdrojoch;
- **Stimulovať programové diskusie** a demokratickú účasť európskych občanov;
- **Posilniť dojem** z EÚ ako podporovateľa a príkladu demokratických volieb.

¹ Programový dokument projektu Podpora angažovanosti v európskych voľbách a demokratických spoločnostiach (The Supporting Engagement in European Elections and Democratic Societies - SEEEDS) bol pred zverejnením poskytnutý na pripomienkovanie zainteresovaným stranám v oblasti volieb a je k dispozícii v ďalších ôsmich európskych jazykoch vrátane bulharčiny, češtiny, gréčtiny, lotyštiny, maďarčiny, poľštiny, rumunčiny a slovenčiny [na tejto webovej stránke](#).

ÚVOD

Tento programový dokument vznikol na základe prebiehajúceho výskumu a presadzovania ľudských práv zo strany [Election-Watch.EU \(EW\)](#), [European Partnership for Democracy \(EPD\)](#), [Democracy Reporting International \(DRI\)](#) a [European Platform for Democratic Elections \(EPDE\)](#). Na štyroch tematických webinároch v rámci projektu Podpora angažovanosti v európskych voľbách a demokratických spoločnostiach (SEEEDS) diskutovali európski politici a odborníci o kľúčových témach európskych volieb v roku 2024.² Panel na vysokej úrovni, vrátane zástupcov štyroch hlavných politických skupín a občianskej spoločnosti, diskutoval 4. júla 2023 o posilnení volebnej integrity pred nadchádzajúcimi voľbami do Európskeho parlamentu (EP).³ Partneri projektu SEEEDS sú pripravení podporiť európske rozhodovacie orgány a rozhodovacie orgány členských štátov pri ochrane dôvery a posilnení integrity volieb do EP v roku 2024. Zistenia a odporúčania sú uvedené v štyroch kapitolách: 1) Rovnosť a inklúzia, 2) Transparentnosť, 3) Zodpovednosť a 4) Riziká a príležitosti.

1) ROVNOSŤ A INKLÚZIA

Voľby do EP v roku 2024 pozostávajú z 27 rôznych volieb, ktorých výsledkom je jeden zastupiteľský orgán. Hoci na európskej úrovni existuje celkový legislatívny rámec pre voľby, každý členský štát pri ich uskutočňovaní využíva svoj vlastný volebný systém a vlastnú volebnú administratívu - zakotvenú vo vlastnom právnom rámci a volebných tradíciách. To má za následok rôznorodosť volebných práv, pravidiel a postupov, od oprávnenosti voličov a kandidátov až po volebné kalendáre, volebné dni a spôsoby hlasovania. Podmienky volebnej účasti sa značne líšia, čo vytvára priestor na zlepšenie s cieľom posilniť rovnosť a inklúziu.⁴

Zistenia

Počas prebiehajúceho a predchádzajúcich volebných období väčšina poslancov EP hlasovala za legislatívne reformy zamerané na väčšiu európsku volebnú súdržnosť. Legislatíva EP však zatiaľ nebola jednomyselne prijatá všetkými členskými štátmi EÚ, a preto sa nestala zákonom. Hoci zostávajúce legislatívne možnosti pred voľbami do EP v roku 2024 môžu byť obmedzené, stále existuje priestor na zlepšenie pre jednotlivé skupiny voličov, napríklad začlenenie mobilných európskych občanov, ako aj prístupnosť volieb pre osoby so zdravotným postihnutím. Ženy sú na kandidátkach vo väčšine členských štátov znevýhodnené, čo vedie k nerovnakému zastúpeniu.⁵ Novým fenoménom, ktorý postihuje kandidátky viac ako mužov, sú rodovo podmienené nenávisťné prejavy v online prostredí.

Pre účasť osôb so zdravotným postihnutím na voľbách stále existujú právne a praktické prekážky. Zatiaľ čo právne prekážky sa týkajú najmä osôb s mentálnym a psychosociálnym postihnutím, milióny ľudí trpia praktickými prekážkami, od fyzickej dostupnosti volebného procesu až po dostupnosť relevantných informácií. Kľúčovým poznatkom z prebiehajúcich reformných snáh je, že najlepšie výsledky sa dosahujú tam, kde organizácie osôb so zdravotným postihnutím spolupracujú s volebnou správou pri odstraňovaní zostávajúcich prekážok.

² Cieľom projektu SEEEDS je: zvyšovať povedomie o európskych voľbách, bojovať proti dezinformáciám a preklenúť rozdiely medzi aktívnymi európskymi občanmi a rozhodovacími orgánmi EÚ; vypracovať praktické odporúčania na európskej úrovni; podporovať účasť občanov, najmä žien, mladých ľudí, voličov so zdravotným postihnutím a mobilných európskych občanov. Štyri SEEEDS webináre si môžete pozrieť online: [Webinár 1](#) na tému "Rovnosť a inklúzia", [Webinár 2](#) na tému "Transparentnosť", [Webinár 3](#) na tému "Zodpovednosť", a [Webinár 4](#) na tému "Riziká a príležitosti".

³ [Zhrnutie podujatia](#) v EP na vysokej úrovni je k dispozícii, pričom záznamy sú k dispozícii [v krátkej](#) a [v dlhej](#) verzii.

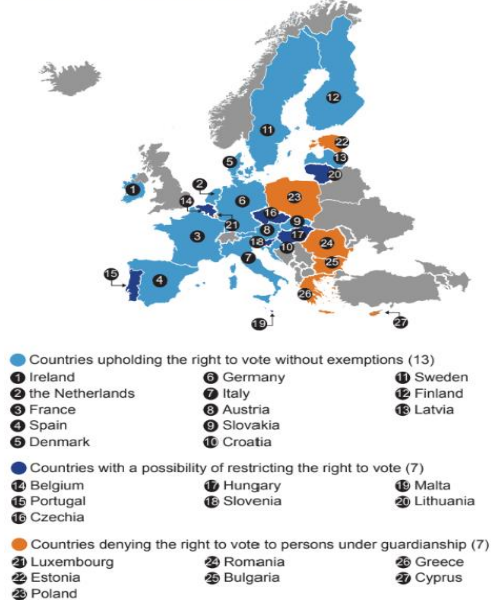
⁴ Election-Watch.EU, Správa Volebnej hodnotiacej misie k voľbám do EP 2019 ([Election Assessment Mission Report](#)).

⁵ Ženy v Európskom parlamente ([Women in the European Parliament \(2022\)](#)).

Graf 1: Volebné právo osôb so zdravotným postihnutím v roku 2021⁶

(Index: Slabomodrá – Volebné právo bez obmedzení; Tmavomodrá – Možnosť obmedzenia volebného práva; Oranžová – Volebné právo odopreté osobám pod poručníctvom)

The right to vote of persons with disabilities for European Parliament elections

Úsilie EP a organizácií občianskej spoločnosti o propagáciu posledných volieb do EP viedlo k pozoruhodnej účasti, najmä medzi mladými a prvovoličmi, vo väčšine, no nie vo všetkých členských štátoch EÚ. Je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na udržanie záujmu mladých ľudí a zvýšenie ich aktívnej účasti na európskych záležitostiach. Jedným z opatrení by mohlo byť zníženie volebného veku na 16 rokov. Angažovanosť mládeže by sa mohla zvýšiť aj vytvorením možností nezávislého pozorovania volieb a začlenením perspektív z ich správ do volebných reforiem. Občianske volebné pozorovanie zatiaľ nie je rovnako možné v celej EÚ kvôli rôznorodým legislatívam, ale umožnenie aktívneho zapojenia do volebného procesu by viac zvýšilo účasť mladých ľudí a prispelo k väčšej transparentnosti a zodpovednosti. Na pokračovanie začatých volebných reforiem je potrebné ďalšie spoločné úsilie inštitúcií a členských štátov EÚ.

Odporúčania

Vyzývame Európsku úniu a členské štáty EÚ:

1. Zvážiť **ďalšie spoločné európske kritériá spôsobilosti voličov a kandidátov**, aby sa zabezpečila rovnosť práva voliť a kandidovať v celej EÚ.
2. Vykonávať ďalšie **opatrenia na podporu rovnakej účasti žien a mužov** s cieľom zmierniť prekážky, ktorým čelia kandidátky. To možno napraviť napríklad prostredníctvom ustanovení o registrácii kandidátov. Prioritne by sa mali riešiť najmä nenávistné online prejavy súvisiace s rodovou problematikou.
3. Odstrániť zostávajúce **prekážky brániace účinnej volebnej účasti osôb so zdravotným postihnutím**, vrátane tých, ktoré súvisia s obmedzeniami na základe mentálneho/intelektuálneho postihnutia, s nedostatočným prístupom do volebných miestností a s prekážkami v prístupe k informáciám. Prioritou by mali byť opatrenia zamerané na **podporu nezávislého a informovaného hlasovania a rozhodovania**, ako napríklad slobodný výber asistenčných a podporných nástrojov.
4. Priznať mobilným občanom EÚ rovnaké volebné práva a možnosti registrovať sa, voliť a kandidovať vo voľbách vo všetkých členských štátoch EÚ.
5. Pravidelne uskutočňovať **cieľené informačné kampane** a aktivity zamerané na vysvetľovanie inštitúcií EÚ a demokratických procesov s cieľom naďalej **podporovať volebnú účasť mladých ľudí**.
6. Zahrnúť do právnych predpisov členských štátov EÚ ustanovenia, ktoré výslovne umožnia nezávislé občianske pozorovanie volieb počas volebného procesu, vrátane prístupu a akreditácie, pretože odhaľuje nedostatky a poukazuje na osvedčené volebné postupy.
7. Zapojiť sa do **inkluzívneho, konzultačného a participatívneho procesu volebnej reformy** so zapojením všetkých zainteresovaných strán vrátane občianskej spoločnosti a nedostatočne zastúpených skupín.

⁶ Európske fórum zdravotne postihnutých (European Disability Forum), Správa o ľudských právach 2022 ([HR Report 2022](#)).

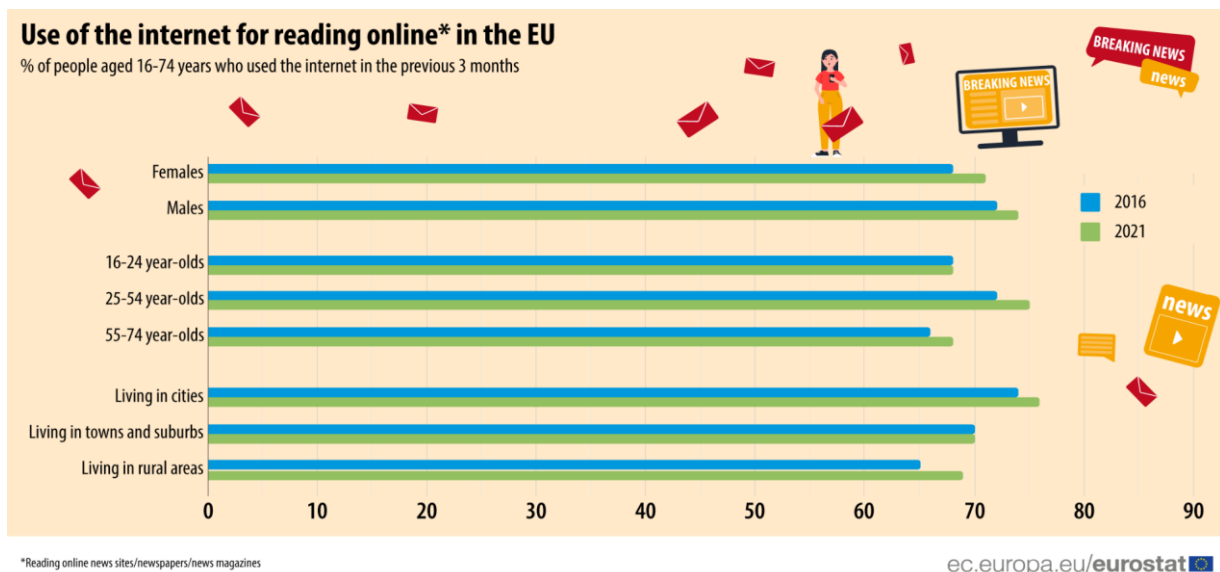
2) TRANSPARENTNOSŤ

Transparentnosť je kľúčovou zásadou dôveryhodných volieb. Nezávislé overovanie politickej kampane a volebných procesov zo strany volebných aktérov, či už politických strán, volebných pozorovateľov alebo voličov, posilňuje dôveru a dôveru verejnosti vo voľby bez nezrovnalostí alebo úmyselných zásahov. Keďže politická online reklama sa stáva čoraz dôležitejšou súčasťou kampaní, jej regulácia a dohľad nad ňou na úrovni EÚ a členských štátov vo veľkej miere chýbajú.

Zistenia

Inštitúcie EÚ sa zaoberajú reguláciou politickej reklamy⁷ s cieľom zvýšiť transparentnosť politickej reklamy a online kampaní využívajúcich umelú inteligenciu, a bojovať proti dezinformáciám. Online spravodajské platformy sú čoraz dôležitejšie ako primárny spravodajský zdroj pre občanov EÚ. V súčasnosti je politická online reklama regulovaná len na základe dobrovoľného samoregulačného záväzku hlavných platforiem. Tento Kódex postupov proti dezinformáciám ([The Code of Practice on Disinformation](#)) aktualizovaný v roku 2022 nedokázal vyriešiť mnohé problémy týkajúce sa politickej reklamy, ako napríklad nedostatok nezávislého dohľadu tretích strán. X (predtým Twitter), dôležitá platforma pre politickú diskusiu, od kódexu odstúpila.

Graf 2: Používanie internetu na čítanie spravodajských webstránok/novín/spravodaj.časopisov v EÚ⁸ (Index: % ľudí vo veku 16-74 rokov, ktorí používali internet v posledných 3 mesiacoch - Ženy/muži; Vekové kategórie 16-24 rokov/25-54 rokov/55-74 rokov; Žijúci v mestách/v menších sídlach, na predmestiach/v obciach)

Plánované nariadenie, vrátane možného sankčného mechanizmu, malo byť prijaté v polovici roka 2023 a implementované pred voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2024. Kľúčové obavy, ako je ochrana osobných údajov, tajnosť hlasovania, riešenie algoritmických zaujatostí voči ženám a menšinám,⁹ aby sa plne prijal prístup založený na ľudských právach, však pretrvávajú. Organizácie občianskej spoločnosti zohrali kľúčovú úlohu pri formovaní nového regulačného rámca volieb, ale čelia problémom so znižujúcim sa občianskym priestorom alebo nedostatočným uznaním.

⁷ Iniciatíva Európskej komisie smerujúca k Nariadeniu o transparentnosti a celení politickej reklamy ([European Commission Transparency and Targeting of Political Advertising Regulation Initiative](#)).

⁸ [Eurostat, august 2022](#). Pozri aj Flash Eurobarometer: Médiá a Správy 2022, júl 2022 ([Media & News Survey 2022](#)).

⁹ Agentúra EÚ pre základné práva (EU Agency for Fundamental Rights), 2022: Zaujatosť algoritmov – Umelá inteligencia a diskriminácia ([Bias in Algorithms – Artificial Intelligence and Discrimination](#)).

Odporúčania¹⁰

Vyzývame Európsku úniu a členské štáty EÚ:

1. Pri regulácii politickej reklamy uplatňovať **prístup založený na ľudských právach** s cieľom chrániť základné slobody, demokratické procesy a otvorenú vládu.¹¹
2. Umožniť **včasné prijatie** a úplné zavedenie nového regulačného rámca politickej reklamy pred voľbami do EP v roku 2024 vo všetkých 27 členských štátoch EÚ. Vytvoriť jasnú **definíciu politickej reklamy** tak, aby sa vzťahovala len na sponzorovaný politický obsah, a nie na všetok politický obsah. Zvážiť **účinné sankcie a mechanizmy vynútiteľnosti sankcií** zo strany všetkých členských štátov, Komisie a agentúr EÚ, ako aj Všeobecného nariadenia o ochrane údajov (the General Data Protection Regulation - [GDPR](#)) a Nariadenia o digitálnych službách (the Digital Services Act - [DSA](#)).
3. Zaviesť opatrenia na **presadzovanie podrobného a včasného podávania správ** volebným orgánom **o financovaní kampane a reklame**.
4. **Posilniť inštitúcie dohľadu** na úrovni EÚ, ako je Európsky výbor pre ochranu údajov (European Data Protection Board - [EDPB](#)), a na úrovni členských štátov EÚ, ako sú národné regulačné a monitorovacie orgány pre oblasť údajov a médií.
5. **Chrániť osobné údaje**, ktoré by sa nemali používať bez súhlasu, a to ani na účely politickej reklamy a mikrotargetingu. Zakázať predvolený súhlas pre spoločnosti tretích strán a sledovanie naprieč platformami. Jednotlivci by mali byť jasne a transparentne informovaní o tom, prečo sa im zobrazujú určité reklamy a kto za ne zaplatil.
6. Urobiť všetky **politické reklamy na internete ľahko dostupnými s možnosťou ľahkého vyhľadávania**, pričom by obsahovali podrobné informácie o zadávateľovi, zdroji a výške finančných prostriedkov, počte oslovených užívateľov, ako aj o konkrétnych parametroch cielenia, ktoré boli použité.
7. **Rozšíriť a chrániť priestor pre organizácie občianskej spoločnosti**, a to aj plným uznaním pozitívnej úlohy nezávislého pozorovania volieb, ako aj monitoringom ad tech platforiem, pred voľbami, počas nich a po nich, a to aj prostredníctvom udeľovania akreditácií.

3) ZODPOVEDNOSŤ

Zodpovednosť za politické financovanie je základom volebnej a politickej integrity a vzťahuje sa na mechanizmy, ktorých cieľom je vyvodiť zodpovednosť voči volebným aktérom v prípade nedodržania platných predpisov. Cieľom zodpovednostných mechanizmov na európskej aj vnútroštátnej úrovni je zabezpečiť účinné presadzovanie predpisov prostredníctvom systémov dohľadu a sankcií. Zodpovednosť je spoločnou hodnotou v EÚ regióne a EÚ zohráva rozhodujúcu úlohu pri podpore osvedčených postupov medzi členskými štátmi. V celom regióne EÚ existuje množstvo regulátorov politického financovania, ktorých úlohou je dohľad a presadzovanie mechanizmov zodpovednosti.

¹⁰ Ďalšie odporúčania boli uvedené v Súbore spoločných priorít na obranu demokracie medzi organizáciami občianskej spoločnosti a demokratickými organizáciami ([Joint Civil Society and Democracy Organisations' Priorities for the Defence of Democracy Package](#)) z marca 2023.

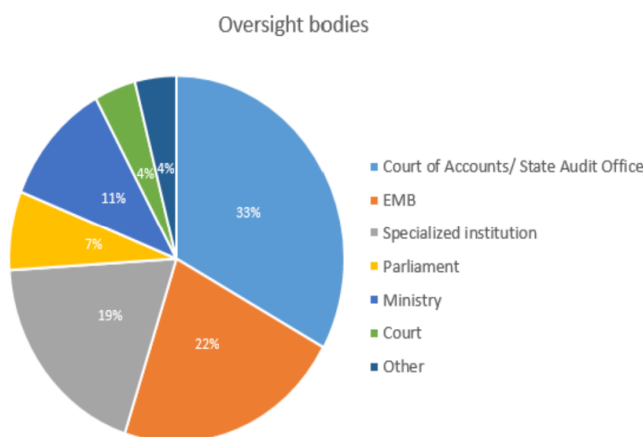
¹¹ Podniky, ktoré pôsobia v rámci územnej jurisdikcie členských štátov, by mali dodržiavať ľudské práva v súlade so Základnými zásadami OSN v oblasti podnikania a ľudských práv ([Guiding Principles on Business and Human Rights](#)).

Zistenia

Existujúce nariadenia EÚ a členských štátov EÚ o financovaní politických strán a kampaní nezodpovedajú potrebám EÚ ako spoločenstva spoločných hodnôt. Aby sa EÚ mohla stať šíriteľom osvedčených postupov v oblasti zodpovednosti, musí riešiť nové výzvy, ako sú dezinformácie, online kampane a zahraničný vplyv. Existujú rozdiely medzi pravidlami na úrovni EÚ¹² a národnými predpismi v súvislosti s financovaním volieb do EP a plánovanými stratégiami na zvýšenie zodpovednosti v oblasti politického financovania. Sledovanie toku peňazí sa stalo spoločným problémom väčšiny národných orgánov dohľadu. Rozdiely medzi EÚ a členskými štátmi existujú aj v mechanizmoch presadzovania práva.

Graf 3: Zodpovedné orgány dohľadu v členských štátoch EÚ¹³

(Index: Orgány dohľadu, zhora dole – Účtovný súd/Úrad auditora; Volebná administratíva; Špecializovaná inštitúcia; Parlament; Ministerstvo; Súd; Iný orgán)

Európske politické strany sa počas kampane stretávajú s prekážkami.¹⁴ Rozdiel medzi európskymi a národnými kampaňami ovplyvňuje ich schopnosť osloviť voličov, čo zásadne spochybňuje legitimitu ich úlohy. Existujúce národné úpravy týkajúce sa volieb do EP väčšinou upravujú činnosť národných politických strán a financovanie volebných kampaní do EP zostáva národnou záležitosťou, čo vytvára finančnú priehradu medzi európskou a vnútroštátnou úrovňou regulácií.

Odporúčania

Vyzývame Európsku úniu a členské štáty EÚ:

- Uzavrieť rozdiely medzi európskymi predpismi o európskych politických stranách a národnými predpismi o domácich politických stranách**, najmä v prípadoch, keď sú vnútroštátne kampane cezhraničnej povahy, ako napríklad politická online reklama.
- Zriadiť sieť orgánov dohľadu** pod kontrolou európskeho regulačného orgánu (Orgán pre európske politické strany a európske politické nadácie, Authority for European Political Parties and European Political Foundations - [APPE](#)) s cieľom zabezpečiť jednotné a konzistentné uplatňovanie nariadení EÚ na úrovni členských štátov a preklenúť rozdiely v implementácii politického financovania. Hoci úrad nemá mandát na reguláciu národných politických strán, mohol by posilniť národné orgány dohľadu, aby mohli účinnejšie vykonávať svoje povinnosti.
- Odstrániť súčasnú finančnú bariéru, ktorá bráni európskym politickým stranám zúčastniť sa značného počtu národných volebných kampaní do EP**. Neexistencia jasného rozlíšenia medzi národnými kampaňami v členskom štáte v rámci "vnútroštátnej" volebnej kampane do EP a európskymi kampaňami formou uskutočnenia európskych kampaní v členskom štáte výrazne ovplyvňuje schopnosť európskych politických strán zapojiť sa do kampane.

¹² Riadi sa Nariadením č. 1141/2014 ([Regulation No 1141/2014](#)).

¹³ EPDE, jún 2022: Záhadné pravidlá - Rovná hra? ([Puzzling Rules – Equal Game?](#))

¹⁴ *Ibid* a Election-Watch.EU, Správa Volebnej hodnotiacej misie k voľbám do EP 2019 ([Election Assessment Mission Report](#)).

4) RIZIKÁ A PRÍLEŽITOSTI

Výzvy pre voľby do Európskeho parlamentu sa zvyšujú v dôsledku digitalizácie politických kampaní a prijímania správ, ako aj nedemokratických zásahov zvonka i zvnútra. Erózia demokracie a právneho štátu vo viacerých členských štátoch predstavuje osobitný problém. Extrémne neobjektívne spravodajstvo verejnoprávnych médií, prekrývanie štátu a strany a nedostatok nezávislej súdnej moci v niektorých prípadoch prispievajú k problémom, ktoré spochybňujú integritu procesu volieb do EP.

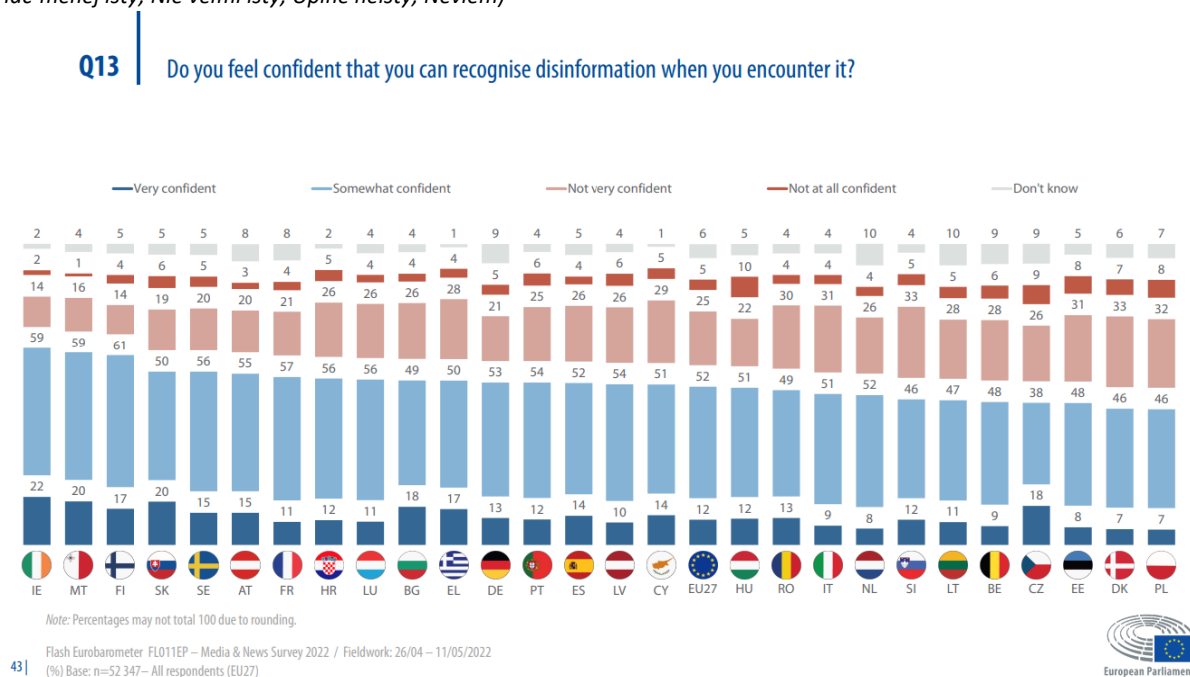
Pri voľbách do EP sa zároveň objavili príležitosti, pretože viac voličov bolo motivovaných brániť demokratické štruktúry a EÚ sa zviditeľnila ako rozhodujúci politický aktér, predovšetkým v súvislosti s pandemiou Covid, EÚ fondami na obnovu a úlohou EÚ pri podpore Ukrajiny. Tento impulz by sa mohol premietnuť do mobilizácie voličov, ale aj do opätovného oživenia myšlienky vedúcich kandidátov ("Spitzenkandidaten").

Zistenia

Od volieb do EP v roku 2019 sa zvýšilo povedomie o dezinformáciách a nenávisných prejavoch ako rizikách, a to aj vďaka pokračujúcemu úsiliu európskych inštitúcií v tejto oblasti.¹⁵ Krajiny ako Rusko, Čína a iné autoritárske štáty sa, sledujúc vlastné strategické ciele, snažia ovplyvňovať verejný diskurz v EÚ, predovšetkým online.

Graf 4: Schopnosť občanov EÚ rozpoznávať dezinformácie v jednotlivých členských štátoch EÚ¹⁶

(Index: Otázka – Ako istý sa cítite, že viete rozpoznať dezinformáciu, keď na ňu narazíte? Možnosti zľava doprava – Veľmi istý; Viac-menej istý; Nie veľmi istý; Úplne neistý; Neviem)

Riziko neobjektívneho mediálneho spravodajstva sa ďalej zvyšuje v dôsledku oligarchickej alebo vládnej kontroly nad médiami vo viacerých členských štátoch, ako aj v dôsledku zmenšujúceho sa priestoru pre nezávislé médiá vo všeobecnosti. Okrem iného sem patria fyzické hrozby, legislatíva o zahraničných agentoch, štátny dozor, či strategické žaloby proti účasti verejnosti (Strategic Lawsuits

¹⁵ Pozri [EUvsDisinfo](#).

¹⁶ Flash Eurobarometer: Médiá a Správy 2022, júl 2022 ([Media & News Survey 2022](#)).

Against Public Participation - SLAPP).¹⁷ Tieto okolnosti majú nepriaznivý vplyv na kvalitu politických kampaní a volebných procesov.¹⁸ Okrem toho, dobre zdokumentované obavy týkajúce sa nezávislosti súdnictva¹⁹, najmä v Poľsku a Maďarsku, by v prípade volebných sporov mohli potenciálne ovplyvniť voľby do EP. Nezávislosť súdnictva je vo viacerých členských štátoch vnímaná ako nízka.²⁰

Hoci voľby do EP v roku 2019 zaznamenali historicky prvý nárast volebnej účasti, tento problém zostáva najmä v členských štátoch, ktoré dlhodobo zaznamenávajú veľmi nízku účasť na voľbách do EP. EÚ sa zviditeľnila najmä v súvislosti s pandemiou Covid a ruskou vojnovou agresiou proti Ukrajine. Voľby do EP by mohli z tohto zvýšeného zviditeľnenia profitovať, najmä ak sa konečne zrealizuje myšlienka vedúcich kandidátov "Spitzenkandidaten" (jeden líder za každú frakciu, víťaz sa stane predsedom Európskej komisie). V roku 2019 členské štáty tento sľub nesplnil. Vedúci kandidáti by mohli pomôcť vytvoriť pocit identifikácie s inštitúciami EÚ, ako aj priame zastúpenie a možnosť voľby. Vlády členských štátov odmietli hlasovanie EP o návrhu, ktorým by sa vytvoril celoúniový volebný obvod pre voľby 28 poslancov EP. Namiesto toho sa vlády členských štátov EÚ predbežne dohodli na pridaní 15 kresiel do EP, čím by sa počet kresiel v budúcom EP v rokoch 2024 až 2029 zvýšil zo 705 na 720.²¹

Odporúčania

Vyzývame Európsku úniu a členské štáty EÚ:

1. **Posilniť slobodné a nezávislé médiá a chrániť novinárov, ľudskoprávných aktivistov a organizácie občianskej spoločnosti**, a tiež čeliť obmedzeniam vyplývajúcim z právnych predpisov o zahraničných agentoch, zo SLAPP, z fyzických hrozieb a zastrašovania, s cieľom odvrátiť kontrolu médií a neobjektívne spravodajstvo.
2. **Stimulovať programové diskusie** o témach dôležitých pre európskych voličov a podporovať demokratickú účasť a zároveň vyvažovať pozornosť venovanú anti-európskym naratívom a krajne pravicovým stranám vo voľbách s cieľom podporiť angažovanosť voličov a pozitívnu víziu EÚ ako projektu.
3. **Rozhodne reagovať na oslabovanie právneho štátu** v členských štátoch, pretože nedostatky v oblasti právneho štátu môžu ovplyvniť integritu volieb (t. j. možnosť volebných odvolaní).
4. **Zlepšiť komunikáciu o aktivitách inštitúcií EÚ v boji proti dezinformáciám** s cieľom zvýšiť informovanosť občanov o zdrojoch a kvalite informácií..
5. Podporiť **vytvorenie silnejších systémov občianskej spoločnosti, médií a akademickej obce na monitorovanie a boj proti dezinformáciám** v EÚ a v členských štátoch EÚ.
6. **Posilniť vnímanie EÚ** vo verejnej mienke ako poskytovateľa riešení a viac informovať občanov o jej činnosti a fungovaní.

¹⁷ Anti-SLAPP EÚ Smernica ([EU anti-SLAPP Directive](#)) je v prípravnej fáze; pozri tiež: [PATFox](#) projekt.

¹⁸ Pozri [správy z volebných aktivít](#) Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR) Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE). [OBSE/ODIHR](#) napr. po maďarských parlamentných voľbách 2022 konštatoval, že "(m)édiá sú rozdelené podľa politických línií a pôsobia na čoraz koncentrovanejšom trhu. Rozsiahle vládne reklamné kampane a neobjektívne spravodajstvo vo verejnoprávnych a mnohých súkromných médiách poskytli vládnej strane všadeprítomnú platformu pre kampaň. Možnosti kampane v médiách pre ostatné strany boli výrazne obmedzené ústavným zákazom platenej politickej reklamy a obmedzeným pridelovaním voľného vysielacieho času len niekoľkými médiami."

¹⁹ EÚ Správa o právnom štáte 2022 ([2022 EU Rule of Law Report](#)).

²⁰ Flash Eurobarometer: Vnímanie nezávislosti národných justičných systémov, jún 2023 ([Perceived Independence of National Justice Systems](#)).

²¹ Francúzsko, Španielsko a Holandsko získajú dvoch europoslancov, zatiaľ čo krajiny, ktoré získajú jedného, sú Rakúsko, Belgicko, Poľsko, Slovinsko, Slovensko, Fínsko, Lotyšsko, Írsko a Dánsko. Zmeny ešte musí formálne schváliť Európska rada a samotný Parlament; [Politico.EU 28. júl 2023](#).